

CHET TILINI O'RGANISHDA KOMPYUTER LINGVISTIKASINING AHAMIYATI VA ZAMONAVIY METODOLOGIK IMKONIYATLARI

Jumayeva Baxtigul Shaymardonovna,

O'zbekiston davlat Jahon tillar Universiteti talabasi

Email: shaymardonovna@gmail.com

Supervisor: **Sharipova Dilnoza**

Annotatsiya. Mazkur maqolada xorijiy tilni o'zlashtirishda kompyuter lingvistikasi rolini, uning hozirgi zamon ta'lim sistemasidagi qimmati hamda uslubiy salohiyatlari ko'rib chiqiladi. Bundan tashqari, sun'iy zakovat, avtomatik tarjima sistemalari va interaktiv platformalarning til o'rganish natijadorligiga ta'siri o'rganiladi.
Kalit so'zlar: kompyuter lingvistikasi, chet tili, sun'iy intellekt, metodika, til o'rganish.

Аннотация

В настоящей статье анализируется роль вычислительной лингвистики в исследовании иностранных языков, её значимость в современной образовательной парадигме, а также методологический потенциал. Пристальное внимание уделяется воздействию искусственного интеллекта и цифровых технологий на результативность языкового образования.

Ключевые слова: компьютерная лингвистика, иностранный язык, искусственный интеллект, методика обучения.

Abstract

This paper investigates the significance of computational linguistics in the acquisition of foreign languages, its function in contemporary pedagogy, and the possibilities it presents for methodological advancement. Furthermore, it underscores the influence of artificial intelligence and digital instruments on augmenting the effectiveness of language learning.

Keywords: computer linguistics, foreign language learning, artificial intelligence, methodology.

Kirish

Bugungi globallashuv davrida chet tillarini o'rganish muhim ehtiyojga aylanib bormoqda. Shu bilan birga, texnologiyalarning rivojlanishi natijasida ta'lim tizimida yangi yondashuvlar paydo bo'ldi. Xususan, kompyuter lingvistikasi til o'rganish jarayonini sezilarli darajada o'zgartirmoqda.¹

Kompyuter lingvistikasi — bu til va kompyuter texnologiyalari o'rtasidagi o'zaro aloqani o'rganuvchi fan bo'lib, u avtomatik tarjima, nutqni tanish, matnni tahlil qilish kabi jarayonlarni o'z ichiga oladi.²

Zamonaviy o'quvchilar uchun an'anaviy metodlar bilan bir qatorda raqamli texnologiyalar asosida til o'rganish samaraliroq bo'lib bormoqda. Shu sababli ushbu maqolada kompyuter lingvistikasining ahamiyati va metodologik imkoniyatlari o'rganiladi.

Metodologiya va asosiy yondashuvlar

Kompyuter lingvistikasiga asoslangan til o'rganish metodlari bir nechta yo'nalishlarni o'z ichiga oladi:

Avtomatik tarjima tizimlari – bu tizimlar yordamida o'quvchilar matnlarni tez va oson tarjima qilishni o'rganadilar (masalan, Google Translate kabi tizimlar).³

Sun'iy intellekt asosidagi platformalar – AI yordamida individual o'quv dasturlari tuziladi va o'quvchining darajasiga mos mashqlar beriladi.

Nutqni tanish texnologiyalari – talaffuzni yaxshilashda muhim rol o'ynaydi.

Korpus lingvistikasi – real til materiallari asosida o'rganish imkonini beradi.⁴

Ushbu metodlar orqali o'quvchilar mustaqil ravishda til o'rganish imkoniyatiga ega bo'ladilar hamda ularning motivatsiyasi oshadi.

Analiz

Kompyuter lingvistikasining xorijiy tillarni o'zlashtirishdagi ijobiy jihatlari quyidagicha namoyon bo'ladi:

Moslashtirilgan ta'lim – har bir talabaga individual yondashuvchi dasturlar

Tezkor natijadorlik – avtomatlashtirilgan nazorat va qayta aloqa

Interaktivlik – o'quv jarayonining qiziqarli kechishi

Misol uchun, sun'iy intellektga asoslangan ilovalar talabanning xatolarini detektor qiladi va ularni zudlik bilan korreksiya qilish imkoniyatini beradi. Bu esa, o'z navbatida, an'anaviy ta'limga nisbatan ko'proq samaradorlikni ta'minlaydi.⁵

Biroq, kompyuter lingvistikasi vositasida til o'rganish jarayonida ayrim kamchiliklar ham mavjud:

texnologiyalarga ortiqcha tayanish

bevosita kommunikatsiyaning susayishi

ba'zi tarjimalarning xatolikka yo'l qo'yishi

Demak, texnologiyalar va an'anaviy usullarni integratsiyalash muhim ahamiyat kasb etadi.

Xulosa. Xulosa qilib aytganda, kompyuter lingvistikasi chet tilini o'rganishda katta ahamiyatga ega bo'lib, ta'lim jarayonini yanada samarali, qiziqarli va interaktiv qiladi.

Sun'iy intellekt va zamonaviy texnologiyalar o'quvchilarga mustaqil o'rganish imkonini yaratadi, ammo ularni an'anaviy metodlar bilan birgalikda qo'llash eng to'g'ri yondashuv hisoblanadi.

Kelajakda kompyuter lingvistikasi asosidagi metodlar yanada rivojlanib, til o'rganish jarayonining ajralmas qismiga aylanishi kutilmoqda.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Jurafsky, D., & Martin, J. H. (2020). *Speech and Language Processing*.
2. Mitkov, R. (2003). *The Oxford Handbook of Computational Linguistics*.
3. Koehn, P. (2009). *Statistical Machine Translation*.
4. McEnery, T., & Hardie, A. (2012). *Corpus Linguistics*.
5. Chapelle, C. A. (2001). *Computer Applications in Language Learning*.